

GLASOVA panorama

V Loko so se k sorodnikom zatekli ljudje iz Makarske

„Dalmatinski ubežniki“

Sedem potnikov je v začetku tedna izstopilo v Škofji Loki iz potniškega vlaka. Videti so bili prestrašeni. Izstopili so v obleki, ki so jo imeli na sebi, ko so stekli iz svojih hiš ob prvem potresnem sunku. Potovali so brez vozniških listov z izkaznico, da prihajajo iz področja, ki ga je opustošil zemeljski potres. Zatekli so se v stanovanje kapetana Curina v Škofji Loki. Tam sedaj preživljajo dneve ob radljskem sprejemniku, da bi zvedeli za usodo svojih naselij, hiš in premoženja.

O iskali smo ubežnike iz Makarske in Hvara, da bi nam povedali nekaj vtisov o neki, ki je prizadela te dalmatin-

ske kraje pod gorskim masivom Biokova. Sedeli so v sposojeni obleki, prestrašenih obrazov in videti je bilo, da so živčno precej utru-

jeni. Regina Curin iz vasice Gdinj na Hvaru je pripovedovala o potresu z živahnimi kretnjami:

— Bila je nedelja, ko je prišlo do prvega in najmočnejšega potresnega sunka; morda je bila po vremenu najlepší dan v januarju. Okoli enajste ure smo začutili prvi potresni sunek, ki je bil izredno močan. V trenutku je nastal silen vihar in Biokovo se je ob potresnih

(Nadaljevanje na 8. str.)

Rokavska grobnica

Zdravstveno stanje preživelih članov posadke naše trgovske ladje »Sabac«, ki se je potopila v Rokavskem zalivu, se zboljšuje. Priče te težke tragedije opisujejo dogodke tiste srašne noči na morju, ko so se znašli v ledeno mrzli vodi.

Poveljnik ladje je po radiu klical na pomoč.
— Spustite rešilne čolne! Zapuščajte ladjo!

Razpoka na ladji je bila zaradi udarca 10 metrov dolga. Voda je prodirala v notranjost. Pet minut po trčenju se je ladja potopila.

33 pomorščakov se je znašlo v ledeno hladni vodi, ki je imela 5 stopinj Celzija. Na morju je divjal vihar.

Večina je iz vrtinca, ki ga je napravila ladja, ko se je potopila, priplavala na površino. Nastala je strašna borba za življenje.

Poveljnik ladje se je znašel v vodi brez rešilnega pasu. Prijel se je za neko desko. V megli se je oddaljevala luč ladje, s katero so trčili. Okoli sebe je slišal klicanje na pomoč.

Ko ga je val dvignil, je zavpil:
— Držite se skupaj, ker nas bodo tako laže našli.

Krmar Rade Hromin, človek čvrst kot skala, je plaval ob neki deski. Od ledene vode so ga prijeli krči in telo ga je strašno bolelo.

— Izdržal sem te napore — je dejal v bolnišnici — ker sem ves čas mislil na otroke. Če ne bi mislil nanje...

Preživeli prvi oficir Radovan Jovanović je plaval nekaj časa skupaj z upravnikom ladje. Upravnika so kmalu požrli valovi. Pred seboj je videl električno žepno svetilko drugega oficirja. Po kratkem času je tudi ta svetilka ugasnila. Čez nekaj časa je zagledal obrise neke ladje. Videl je, da so mornarji vrgli proti njemu rešilni pas. Zaplaval je proti ladji, toda mornarji so ga odnesli v drugo stran. Obupal je. Sklenil je, da se vda. Prekrižal je roke na prsih in čakal, da ga morje potegne v globine. Na površini ga je zadržal rešilni pas. Zbral se je in plaval na neki deski, dokler ga niso rešili.

Po dveh urah iskanja so na neko angleško ladjo potegnili 7 pomor-

ščakov. Vsi so bili živi, toda na poti do Dunklerquea so štirje umrli zaradi izčrpanosti.

Poveljnik ladje je ostal živ, ker ga je neki francoski advokat, ki je končal tečaj prve pomoči, oživel z umetnim dihanjem. Ostali člani posadke, ki so preživeli nesrečo, so ostali pri življenju zaradi odlične fizične kondicije.

Prečanja z ljudmi

Zvonko Debeljak

Sedem otrok in žena je našlo krov nad glavo v Škofji Loki

Ljubimec »slabih žen« Alain Delon je prisel v Beograd, kjer bo dva meseca snemal film »Marko Polo«. Ze prvi dan bivanja v Beogradu je doživel celo odisejo. Najprej je na Kalemegdanu bežal pred hitrimi »beneškimi stražarji«. Ta dan so namreč začeli snemati prve prizore. Zvečer sta ga zaustavili dve dekleti, ki sta želeli, da bi ta večer preživeli skupaj.

Delon je prišel slučajno k filmu. S 17 letom starosti je oblekel uniformo mornarja. Stiri leta je preživel v Francoski mornarici in ko se je vrnil v Pariz se je počutil kot srednješolec. Odkrili so ga in zdaj ga prištevajo med vodeče igralce »novega vala«.

Na Primskovem pri Kranju v majhni skromni delavnici že dvajset let izdeluje smuči Zvonko Debeljak. Pri svojem delu se je že tako izpopolnil, da so njegove smuči znane po vsej Sloveniji in tudi izven nje.

V zadnjih letih se je tovariš Zvone predvsem usmeril na izdelovanje kovinskih smuči, zato smo ga vprašali, kaj meni o kvaliteti teh smuči.

— O kvaliteti kovinskih smuči bi najlaže odgovoril državni reprezentant Janez Suml. Lani je z njimi osvojil državno prvenstvo. Upam pa si trditi, da so moje in kovinske smuči, ki jih lahko izdelata Planica

PRIZNANJE V TUJINI

šport ali Elan, povsem enakovredne kovinskim smučkam, kakršne izdelujejo nekatere najbolj priznane tvrdke v tujini (Kneisel, Kästler in druge).

— S kakšnimi »dilecami« se »vozijo v smrt« (tako nekateri danes imenujejo največja tekmovanja!) naši vrhunski smučarji?

— Razen par mojih smuči, ki jih imata letos Suml in Jenko, imajo vsi ostali v večini uvožene smučke, za katere je treba odriniti precej težke denarce. Večkrat pa naši smučarski funkcionarji z velikim zadovoljstvom skrbijo za reklamo tujih tvrdk, samo da bi jim te podarile brezplačno kakšne »dilece«. Na domače — enakovredne proizvode pozablja, čeprav vedo, da kovinske smuči izvažamo; jaz preko Planica šport manjše količine v Švico, ZDA in Zahodno Nemčijo. Prav nič se ni treba čuditi, če naš državljan v inozemstvu kupi naše kovinske smuči in se potem ponaša s »tujim« blagom. Skrajni čas bi že bil, da bi imeli naši smučarji zaupanje v naše smučke!

Zvonko Debeljak je bil 1956. leta tudi državni prvak v kegljanju — na 200 lučajev je podrl 907 kegljev — zato sem ga vprašal, če se s tem športom še kaj ukvarja?

— Brez kegljanja bi skoraj ne mogel biti in — če bo potrebno — bom tudi letos pomagal ekipi Triglava na tekmovanjih, čeprav imam za treninge malo časa. — B. Fajon

Karl Necher ne mara betona

V pozno decembrskih deževnih dneh sem v Stuttgartu stanoval v enem izmed cenjenih podzemeljskih hotelih. Preuredili so ga kar iz nekdanjega zaklonišča. Bilo je treba le trohico fantazije in nekaj svežih rož! Nad hotelom je bil velik trg, kjer so parkirali avtomobili. Tako se je njihovo parkiranje dopolnjevalo z mojimi; pa tudi razdvajalo obnem. Vsi smo se namreč našli v nekoliko neprijetnim okolju deževnih jutur. To je bilo vse, kar je bilo skupnega med nami. In to, kar nas je razdvajalo, je bilo kvečjemu, da ti avtomobili niso bili moji in jaz ne njihov, semkaj sem prišel zaradi čisto drugih stvari.

AVTOMATI PRIHAJAJO

Sredi novih hiš, velikih modernih trgovin in sredi ljudi, ki nenehno hitijo, je bil ta droben deček, ki je spominjal človeka na puste jeseni v drevednih, čisto neznanem. Pred veliko trgovino Woölswoerth je malček v krznenih škorenčkih jezdit na gibljivem konju. Njegova mati pa je v bližnjem avtomatu kupovala nogavice. Stal sem poleg nje vse dotlej, dokler ni odšla. Prišla je druga in drugi malček v krznenih čevljih se je zibal na gibljivem konju in ona je kupila nogavice. Vse je postalo neznanstvo preprosto. Vržeš marko, vržeš pfening. Kupuješ lahko v avtomatih... kaj vem... vse... ženske nogavice, cigarete, čokolado, konzerve in žvečilni gumi.

Kakor dež, čisto počasi z rokami v žepih, sem potem spet postopal po ulicah. Pritekla je od nekdaj grava ženska in mi stisnila - skoraj tako kot v kriminalnih romanah - v roko časopis z naslovom »Eriedensbote«. Nemško ne znam kaj prida. Na prvi strani je bila

velika slika kölnskega kolodvora, pravzaprav ure na tem kolodvoru; za njo pa je bilo videti silhueto velike katedrale. Preko slike pa je pisalo »Ena izmed teh je tvoja poslednja«. (Misli so na uro.) Priznam, da temu nisem mogel oporekati. Ena izmed številčk bo najbrž moja poslednja - razen če takrat, ko kanim umreti, ne bodo merili časa s kakšno drugo stvarjo kakor z urami. Prav zares bi bil časa drugega v Nemčiji bolj vesel kot takega preroškega meča. Morda nekoga, ki bi stopil k meni, mi stisnil roko in po tistem Adenauerjevem obisku pri Kennedyju zagotovil, da ne mara atomske vojne in da ne verjame, da je v Vzhodni Nemčiji tako slabo. Pa sem tudi takega našel. Samo iskati je treba! Bil je to Karl Necher. Na pol pijan z vrčkom piva mi je v krčmi zatrjeval, da bi, če bi sešel vse ljudi, o katerih v Zvezni republiki poročajo, da so zbežali iz Vzhodne Nemčije v Zahodno, morala biti Vzhodna Nemčija brez vsakega prebivalca. Včasih imajo tudi pijanci prav!

Morda Karl Necher to tudi ni. Toda človeku je včasih težko sredi strojev, betona in neonskih svetilk.

NEKOČ JE BIL SLAVONEC

Če se vrnete, se lahko zaposlite pri nas, mi je rekel s poslovnim in skoraj lokavim nasmehom eden izmed uslužbencev Mercedesovih tovarn, ki je bil nekoč Slavonec. V veliki avli pred muzejem tovarne sem za hip poški-

Nova mesina četrt v Stuttgartu, ki ima sijaj »nemškega gospodarstvenega čudeža«

lil po novih letošnjih modelih, ki si jih tukaj lahko kupite. V skoraj srebrnkastem sijaju je stal v enem izmed kotov Mercedes 190 SL (cena 17.500). Potem pa drug ob drugem 300 SE (25.300 DM), 220 D itd. Najbolj luksuzen letošnji Mercedesov izdelek je prav gotovo 300 SE. Avtomobil, ki velja toliko kolikor štirje Opel Rekord 1961, ima vgrajeno foto celico in avtomatično zavira. Tudi Menjalnik je avtomatičen.

(Nadaljevanje na 8. str.)

ODLIKOVANJE ZA ZAPORNICE

Pravosodne oblasti na Japonskem so sprejele nove predpise, ki bi naj zagotovili disciplino v japonskih zaporih. Predpisi predvidevajo odlikovanja za zapornike, ki se bodo v temnicah vzorno obnašali.

DARILO ZA ROJSTNI DAN

Izraelski predsednik Ben Gurion je poslal zahodnonemškemu kancelerju Adenauerju za njegov 86. rojstni dan darilo: zbirko izraelskih poštnih znamk.

GLAVNO MESTO V POČITNICAH

Maroška vlada je sprejela sklep, da bo od letošnjega leta naprej premeščala v poletnih mesecih sedež vlade iz Rabata v Tanger. Na ta način bo poslala to svetovnoznano pristanišče neke vrste »poletna prestolnica« Maroka.

VELIKA GESTA

Poslanec britanske laburistične stranke Norman Dods se namerava v kratkem preseliti v neki ciganski tabor. S tem želi seznaniti britansko javnost s siromašnim življenjem Ciganov v Veliki Britaniji.

VESELICA CARINIKOV

Zanimivo mednarodno zabavo je priredil italijanski finančni minister Trabucchi na tromeji med Avstrijo, Italijo in Jugoslavijo. V bližini Trbiža je priredil carinsko veselico, na katero je povabil avstrijske, italijanske in jugoslovanske carinike.

VSTOP V SVETOVNO POLITIKO

Zunanji minister najmanjše države na svetu San Marino je izjavil, da bo njegova dežela navezala diplomatske stike z večino afriških, azijskih in ameriških držav. Do sedaj je imel San Marino poslanstva v Vatikanu, Parizu in Bernu, v Rimu pa konzulat.

ZIVLJENJE V SVETOVNIH VELEMESTIH

Znani nemški književnik Hermann Kesten živi sedaj v Rimu. Pred kratkim ga je neki zahodnonemški novinar vprašal, zakaj ne živi več v Zahodni Nemčiji. Književnik je odgovoril: »Odslej bom živel samo v svetovnih velemestih.«

Rekli so...

- »... mnogo bolj krščanska kot kubanska cerkev.«
Fidel Castro, predsednik kubanske vlade
- »V vesolju je prostora za vse.«
Jurij Gagarin, sovjetski kosmonavt
- »V morju negotovosti o smislu življenja ostane Francozom samo del tolažbe: francoske copate so najboljše na svetu.«
Francoski znanstvenik
- »Če žena ne dobi moža, ki ga je želela, potem gorje moškemu, ki jo bo poročil.«
Marcel Juando, francoski književnik
- »Ne bo zmagal tisti družbeni sistem, ki bo izdelal največ sredstev za uničenje in največ vojaških oporišč, temveč tisti, ki bo človeku zanjamil boljše življenje.«
Nikita Hruščev, sovjetski premier
- »Ženske, ki preživijo precej časa v kuhinji, so najboljši arhitekti za to, kako bi morali graditi kuhinje.«
Arhitekt Eric Lyons

FRANCJA IN ALŽIRIJA STA POSTALI DEŽELI S KRVAVIMI PRSTI. VSAK DAN EKSPLODIRA KAKSNA BOMBA IN NE MINE DAN BREZ UMORA. TAJNA TERORISTIČNA ORGANIZACIJA OAS NE POZNA MILOSTI, ČE JE TREBA LIKVIDIRATI KAKSNEGA ČLOVEKA, KI JIM STOJI NA POTI. PRIMER, KI GA OPISUJE PARISKI LIST »FRANCE SOIR« JE TAKO ZNACILEN ZA TO TERORISTIČNO ORGANIZACIJO, DA GA PRINASAMO V SKRAJSANI OBLIKI.

V bližini železniške postaje v Aveniji predsednika Wilsona št. 13, sta stanovala Alfred Lochisoll in njegova sestra v trosobnem stanovanju. Na vratih piše, da je treba pozvoniti dvakrat.

Četrtega januarja sta Alfred in njegova sestra obedovala v kuhinji. Pozvonilo je dvakrat. Alfred je vstal in odprl vrata.

- Ste vi gospod Alfred?
- Da.
- Želite bi govoriti z vami.
- Dobro. Izvolite vstopiti.

To so bile zadnje besede, ki jih je sestra slišala. Alfred je popeljal neznanca v salon.

Ko je sestra Marija Luisa nadaljevala s kosilom, je zasiljala dva strela in vrata, ki so se naglo zaprla. Stekla je in zagledala svojega brata v luži krvi. Prvo zrno ga je zadelo v tilnik, dru-

go pa v srce. Lahko je povedala samo to, da napadalca ne pozna.

V hišo je kmalu prišla policija. Neka priča je izpovedala: »Videla sem fanta oblečenega v siv površnik«. Policija je pregledala kavarne v bližini železniške postaje. V tem trenutku je

Umor med kosilom

s postaje odhajal neki opoldanski vlak. Policija je sporočila, da vlak pregledajo.

Uro pozneje je bil storilec ujet. Protestiral je, ko so ga preiskali. Nosil je revolver španskega izvora in 30 nabojev. Robert Arto ni mogel umora zanikati. Kmalu je bil aretiran tudi njegov tovariš Pol Stefani.

Črno na belem

Pol Stefani je bil član OAS. Kot padalec je dabil ukaz, da umori Lochisolla, bivšega aktivista Komunistične partije Alžirije. »To je vse, je izjavil po zaslišanju. Ne poznam tega človeka. Izpolnil sem samo prevzeto obvezo.«

Pozneje se mu je odvezal jezik. »Pred božičem sem srečal v nekem alžirskem baru človeka, ki sem ga na videz poznal. Vprašal me je, če hočem zaslužiti 200.000 frankov. Za to vsoto bi moral spraviti s sveta človeka, ki ga nisem poznal. Dal mi je orožje in denar. Plačal je tudi stroške mojega bivanja. V Parizu sem srečal Artoa, ki je bil moj somišljenik. Seznanil sem ga s svojo nalogo. Rekel mi je: 'Sel bom s teboj.«

Fanta sta bila prijatelja iz otroških let. Skupaj sta doraščala. Njihovi starši so iz uglednih družin, ki pa ne skrivajo svojih simpatij do desničarskih ekstremistov in »mlinerjev«.

Revolucionarna mladina na kranjski gimnaziji pred 50 leti

(Zapisano po pomenku z ameriškim izseljencem Jankom N. Rogljem)
Pred pol stoletjem — po anekdoti Bosne in Hercegovine — je začelo med slovensko mladino vreti. Razburjale so jih tudi napovedi na bližajočo se vojno nevarnost. Res, leta 1912, se je vnela osvobodilna vojna za Balkan, ko so Srbija, Črna gora, Bolgarska in Grška stopile v boj proti Turčiji. Pogledi napredne slovenske mladine so se obrnili proti vzhodu.

Tedaj so bile slovenske dežele: Kranjska, Koroška, Stajerska, Primorska s Trstom še v sestavi avstro-ogrške monarhije. Politično vzdušje pa je že napovedovalo velike dogodke in slovenska mladina se je pripravljala, da bi pomagala v spopadu.

Med naprednim dijaštvom se je začelo razvijati revolucionarno gibanje, dijaki in študentje so si ustanovili tajno napredno organizacijo Preporod in Ivan Endlicher je stopil na čelo uporniškega dijaškega Preporoda. Taka društva so ustanovili na vseh slovenskih gimnazijah in drugih srednješolskih zavodih. In tako tudi v Kranju. Takrat je obiskoval kranjsko gimnazijo tudi Janko Rogelj, sin kovača iz Primkovega, (rojen 26. maja 1895, danes je star 66 let in živi že precej desetletij pri Clevelandu v Ameriki).

Janko Rogelj je obiskoval najprej osnovno šolo doma na Primskovem, kjer mu je bil za učitelja izkušeni pedagog in vrtnar Franc Luznar. Rogelj je danes pisatelj črtic in se je spomnil svojega prvega učitelja že v več črticah.

Pozneje se je Kovačev Janko s Primkovega vpisal v kranjsko gimnazijo. Takrat so živeli dijaki v vse bolj neugodnih razmerah kakor danes. V tistih časih pred 50-letji so bdeli nad dijaki strogi disciplinski predpis. Prav to pa je dušilo našo takratno napredno mladino, ki je ustanovljala prepovedane organizacije. Tako so dijaki še za časa Ivana Cankarja imeli aktivno dijaško organizacijo za drugo — za časa Janka Roglja pa Preporod.

Pred 50 leti je bil ravnatelj gimnazije v Kranju profesor Fajdiga, profesorji pa so bili pisatelj Detela, Malner in drugi. Med profesorji, ki so najbolj pritiskali slovensko mladino, je bil profesor Remeč. Imel je majhno rdečo bradico, da je bil res podoben Meffistu. Bil je pristaš takratne klerikalne stranke, zato je zaviral razvoj napredne mladine in jo je rad zalezoval. Pri tem poslu mu je pomagala kot vohunka njegova sestra.

PREPOROD MED DIJAŠTVOM

Člani dijaškega društva «Preporod» smo se večkrat zbirali na sestankih. Včasih smo se zbrali na domu kakšnega sošolca. Precejkrat smo se dobili na pomenek v gozdiču za našo hišo na Primskovem. Čitali smo napredno literaturo in govorili o bratstvu slovanskih narodov. V naših srcih je vstal odpor proti vsem narodnim in družbenim izkoriščevalcem. Hoteli smo boljše družbo, kakor je bila tista, ki nas je obdajala in vodila. Prav zato smo vzdeli naši organizaciji lepo ime Preporod, ker smo želeli preroditi sebe in ljudstvo moralno in duhovno. Predvsem smo želeli propada velike avstro-ogrške monarhije, ki je tlačila številne slovenske narode in

smo hrepneli po Jugoslaviji.

«Za tisti čas pred 50 leti so bile to sanje v oblakih,» je dejal Rogelj. «Zdaj se nam je sen uresničil.» Janko Rogelj, ki živi v Ameriki že od leta 1913, je bil v stari domovini že šestkrat in zato lahko preudarja razvoj naše družbe in države. V letu 1962 bo pripeljal v domovino veliko skupino članov Ameriške bratske zveze, v kateri je eden izmed vodilnih članov.

Potem sva se z Rogljem spet zapredla v pomenek o nekdanjih kranjskih Preporodovcih:

«Starejši so postali pozorni na naše sestanke. O njih sta zvedela prof. Remeč in njegova sestra in naš vzgojitelj je o tem poročal profesorskemu zboru. Med našimi najbolj strupenimi preiskovalci je bil ravno profesor Remeč, mož z rdečo bradico.

Nato so se začeli za nas hudi dnevi. Bili smo večkrat zaslišani o podrobnostih naših sestankov in namenu Preporoda. Mi pa smo trdno močali, med nami ni bilo izdajalca.

HUDE URE

Hude ure smo prestajali tudi pri pouku. Nam sovražni profesorji so nas vsako uro klicali pred tablo in so nas spraševali. Zvijali so nas na vse načine. Dobivali smo slabe ocene. Seveda vsi profesorji niso bili proti nam. Kranjska gimnazija je postala zaradi izdajalke Remčeve sestre «čvek fabrika».

Takratna avstrijska oblast je preganjala vse napredne ljudi, zlasti šolsko mladino, ker je vedela, da bi ji bili prav izobraženi napredni ljudje pozneje najbolj sovražni in nevarni. Saj ni močnejšega orožja, kakor je človek, ki pozna pravico in pot do svobode.

«Zivljenje na kranjski gimnaziji je postalo nezno. Zato sem se odločil, da bom dal šoli slovo,» je

dejal Janko Rogelj. Takrat sem bil že kar cel fant in sem dostikrat pomagal očetu pri delih v kovačnici. Znal sem napraviti to ali ono delo, med drugim sem znal že tudi podkovati konja. Nadvse pa me je mikalo delo mehanika. Zato sem se odločil, da bom postal poklicni šofer. Od očeta sem izprosil denar in sem odšel v prvo takratno šofersko šolo v Pardubice na Češko. Leta 1913 je odšel Janko Rogelj s stricem v Ameriko. Tam je opravljal razna dela. Delal je pri železnici bil je pek itd. Vmes pa se je šolal in izobraževal in je postal novinar ter prvi urednik slovenskega dnevnika Enakopravnost. Studiral je celo višjo šolo in bil pozneje tam za učitelja slovenščine. Med vojno je bil med tistimi, ki so podpirali našo narodnoosvobodilno borbo. Bil je med ustanovitelji Jugoslovanskega pomožnega odbora, kjer je sodeloval s svojim prijateljem pisateljem Louisom Adamičem. Rogelj je še zmeraj čil in sedaj piše spomine. Preporodovec Rogelj je storil svojo dolžnost! — Jože Zupančič

DVOJNIKI BOLJŠI OD ORIGINALOV!

Kdo v nevarnih vlogah zamenjuje Sophio Loren, Gregory Pecka, Brigitte Bardot, Ano Magnani in Gino Lollobrigido

Njihova imena se ne pojavijo na filmskem traku, niso znani obiskovalcem kino predstav, čeprav so doprinesli k uspehu filma največkrat vsaj toliko kot igralci, včasih pa tudi še veliko več. Gotovo ste že ugotovili, da govorimo o dvojnikih znanih filmskih igralcev. Glavna naloga teh dvojnikov je, da olajšajo naporno snemanje filmskih zvezd, saj nastopajo v vseh nevarnih pa tudi utrudljivih scenah.

SOPHIA LOREN in njeni dve dvojnici Shilla Gabel in Silvana Maldi so si zelo podobne. V večini napornih scen Shilla in Silvana nastopata namesto svoje slavne prijateljice. Odkar pa je Sophia začela snemati v Hollywoodu, je ostala brez dvojnic, ki sta po rodu Italijanki. Shilla Gabel je poizkusila srečo pod lastnim imenom in je z nekim italijanskim podjetjem podpisala pogodbo kar za pet let. Tudi Silvana je odbila ponudbo Sophie Loren, da jo spremlja v Hollywood, obljubila pa ji je, da bo igrala dvojnico v vseh filmih, ki jih bo Sophia snemala v Italiji.

Ves svet pozna GREGORY PECKA in njegov nasmeš, a le malo kdo pozna njegovega dvojnika, čeprav se le-ta stalno nahaja v njegovi bližini. Rimljan Gino Selli je že pred leti čisto slučajno postal Peckov dvojnik in njegova stalna «senca». Peck ga je spoznal v skupini statistov, ko je snemal v Rimu Praznik v Rimu. Od tega dne se Selli ni več ločil od svojega delodajalca. Selli se pojavi na sceni vedno, kadar producenti menijo, da bi bilo lahko nevarno za zvezdnika.

Kjerkoli se pojavi BRIGITTE BARDOT, je v njeni neposredni bližini njena rojakinja Maguy Mortini. Kdor je ne pozna, misli, da sta sestri, a v resnici je Maguy sa-

mo dvojnica BB. Maguy Mortini se oblači enako kot igralka, ki ji je tako izredno podobna. Izven «službe» je Maguy neke vrste so-barica pri svoji škandalov željni prijateljici, ki se brez nje nikjer ne pojavi.

Fulvia Sergio je postala dvojnica ANNE MAGNANI na popolnoma neobičajen način. Mlada rimska študentka ni nikoli prej sanjala o filmski slavi, niti si ni želela postati igralka. Marljivo je študirala književnost. Nekega dne jo je opazil v neki rimski kavarni neki fotograf. Nagovoril je Fulvio in jo prosil, če jo sme fotografirati. Ona je to odločno odklonila, a on se je poslužil trika in ji rekel, da ga pošilja Anna Magnani. Tako je pristala, da jo slika. Ko je Fulvia nekaj dni pozneje pismeno prosila za sliko, se je pokazalo, da jo je fotograf, ki je posnetek hotel prodati nekemu zbiratelju talentov (prevaral). — Tedaj se je začela za slike zanimati slavna igralka, ki je takoj ugotovila veliko podobnost. Anna jo je prosila, da postane njena dvojnica. Fulvia je na to privolila pod pogojem, da je delo ne bo obremenjevalo pri študiju in da bo lahko igrala samo takrat, kadar bo imela za to čas.

Fotografijo Anne Marie Ghiani je treba samo pogledati, pa takoj ugotovimo, zakaj je postala dvojnica

GINE LOLLOBRIGIDE. Podobnost je tako očitna, da pravo igralko zamenjujejo z njeno dvojnico in obratno. Anna je stalni gost v družini Lollobrigide-Skoffič. Po pripovedovanju se odlično razume z Lolo.

Danielle Gaubert je v filmskih leksikonih otrok sonca. Rada ima prostost, obalo, mikavnosti — sladkega življenja — in filmske premiere. To za film ni veliko, toda dovolj.

Stal sem v svoji sobi in ni mi bilo do popoldanskega pouka, pa tudi ven nisem hotel. Trezen nisem želel ostati, tudi do pijačevanja mi ni bilo; prav tako sem videl že oba filma v mesiu. Povabil bi kakšno dekle, pa sem bil suh. Odšel sem ven, mimo dvorane študentskega združenja proti Brickovi sobi. Oprezal sem za nečim, morda prav za nekakšno neveselostjo.

Imel sem devetnajst let in bil študent tretjega letnika malega illinoiskega kolegija. Čeprav smo bili v prvih junijskih dneh, je bilo vreme kakor februarja. Zunaj je pršilo že več dni in predolgo sem bil v zaprtim prostoru. Imenitno sem se počutil, tehtal sem sto šestdeset funtov in bil kakor na trnih. Hotel sem početi karkoli, vendar sam nisem vedel kaj; vsekakor kaj takega, česar še nihče ni storil.

V Brickovi sobi je bil Guy Cruikshank, zleknil se je v enega Brickovih usnjenih naslanjačev ter strmel v kamin in na pol ugasel ogenj. V pozdrav mi je dejal: »Zdravo!« in se ozrl name; Guy je bil nizek, debek, vesel dečko temne polti.

»Zdravo,« sem odvrnil. Opazil sem, da se je dolgočasil tako kakor jaz. Kot običajno je bil Guy videti malce zanemarjen. Nosil je zmečkano belo srajco, stare vrečaste hlače in pošvedrane copate, ki mu jih je nekdo nekoč davno podkopal.

»Greš na predavanje?« je dejal.

»Ne vem.« Stopil sem k oknu in se zastimel v enolično vprašanje. »Ne.«

»Kaj nameravaš početi?«

Skomignil sem z rameni. »Ubil se bom.«

»Pusti to!« je zamrmral Guy in začel dolgočasno dejal: »Kaj za vruga naj počnemo?«

»Lovimo zlate ribice. Ali pa ukradimo hlačke iz ženske spalnice. Ponagajajmo ljudem. Napišimo knjigo, lahko se poročimo, se ubijemo, napišemo — ali pa vse troje skupaj.«

»Počasneje, beležim.«

Ni se mi ljubilo odgovoriti.

Guy je dejal: Neki dečko mi je pripovedoval o nekakšni šoli: tamkajšnji študentje so ustanovili pravično državo, katere zakone so spoštovali. Vsi so bili državljani, imeli so kralja, postavili so zakone, napisali zgodovino in tiskali časopis. Nekdo je iznašel še poseben jezik. Končno so tiskali še denar in ta je imel med njimi veljavo. Imeli so tudi vražje dosti časa.«

Prikimal sem, ne da bi se obrnil. »Morda se bo tudi letos zgodilo kaj takega.«

»Meniš, da bi lahko pričeli kakor oni?«

Skomignil sem z rameni in kakšno minuto sva molčala.

Zatem je priromal Jerry Weiner, osemnajstleten študent drugega letnika, postaven, vitez, prikupen jagajček, temnolas kakor jaz. Vesel, domiselno dečko. Obleden je bil v zelene vojaške hlače in volneno majico enake barve. Vselej je delal svež videz. Jerry je s pogledom ošinil naše obraze, potem skomignil z rameni in sedel v prazen naslanjač; očitno je imel enake občutke kakor mi vsi.

»Izmislite si kaj,« je obupano dejal Guy, »ali pa bom vstal in pričel študirati.«

Z Brickovih oken se lepo vidi mimo internata na Cerkevno ulico, ki je tri hišne bloke dalje. Oklopljen avto je pravkar odpeljal izpod cestne svetilke. »Tamle pelje Brinkov tovarnjak,« sem dejal. »Oropajmo ga, na njem je vselej za kakšen milijon bankovcev.« Malodušno sem dražil Jerryja, ki je bil ves vnet za kriminal in je imel kup knjig o znamenitih umorih in vsakovrstnih zločinih.

Zasmejal se je, ko je videl, kam merim. »To mi ugaja,« je dejal. »Fantje, ste sploh kdaj slišali o znamenitem napadu na bančni tovarnjak v Brooklynu pred petnajstimi ali dvajsetimi leti? Klasičen primer.« Odkimali smo in Jerry je dejal: »Prebral sem več opisov tega primera in povem vam, to je bila najbolje pripravljena zadeva, o kateri sem kdajkoli slišal.«

Bila je imenitna priložnost za preganjanje dolgčasa in tako sem stopil prek sobe, vzel poleno iz košare in ga položil na kadeče se ognjišče v upanju, da se bo vnelo, potem pa sedel na pod zraven kamina.

»Vrako popoldne,« je pričel Jerry, »so ta oklopljeni avtomobil iztovarjali na tlakovanem dvorišču banke v Brooklynu. Stražar v avtomobilu je odprl vrata s samokresom v roki, zlezal ven, zaloputnil vrata in siražil na eni strani. To je trajalo morda tri sekunde. Zatem je izstopil voznik, odšel k zadnjim vratom, potrkal nanje in se postavil poleg njih s samokresom v roki. Mož, ki je bil znotraj v tovarnjaku, je odprl vrata in iztovaril vreče z denarjem.«

Nekega dne se je na javnem teniškem igrišču onstran ceste pojavil možki, ki je vse popoldne preležal v travi in gledal igrance. Ležal je, zvečil travne bilke in si prižigal cigarete. To je počenjal dan za dnem več tednov, dokler si ni dodobra zapomnil vse okolice. Videči je bil kakor deček, ki ima dovolj prostega časa.«

Sedel sem na podu z rokami, ovilimi okrog kolen, in boljčal v svoje stare modre hlače ter jopico, moje vsakdanje šolsko oblačilo.

»Potem se je pričel pojavljati možak z majhnim belim vozičkom,« je dejal Jerry, »in prodajati sladoled. Imel je predpisano dovoljenje in posel med okoliškimi otroki mu je dobro nesel.«

»To mi je všeč,« je dejal Guy. »Rad bi bil dečko, ki je ležal v travi.«

Jerry se je zasmejal in z rokami objel svoje dolge noge, brado pa naslonil na kolena. »Vrta dalje od tega dvorišča je bila majhna izdelovalnica ledu. Ljudje so prihajali vanjo, da bi kupili kak kos ledu. Kratek čas

pred tem so v njej zaposlili nekega novince. Siražnikom se ni zdelo nič čudnega, če je včasih stopil izza pulta ter zavil na dvorišče, da bi pokadil cigareto. Včasih je bil tamkaj prav takrat, ko je pripeljal oklopljeni avtomobil. Nemarno jim je pokimal, oni pa so mu prav tako nemarno odzdravili. Tako so se privadili.«

Je peščica trenutkov iz življenja, ki ostanejo za vselej v človekovem spominu. Jerryjevo tiho pripovedovanje je bilo zame nekaj takega. Oknica je šklopela, ko je dež udarjal vanjo, in potem je nenadoma — kakor v radijski drami — prasnilo poleno v kaminu in počasi vzplamelo. Soba je bila topla in prijetna, dolgi deževni dan je mineval. Zatem so se odprla vrata in vstopil je Brick. Tako je bila naša družba popolna. Bratovščina pomeni prijateljstvo, tako je pisalo na uokvirjeni tabli spodaj v dnevni sobi, toda mi smo imeli svoj lasten način izražanja in Brick, Guy in Jerry so bili fantje, ki so mi bili prekleto všeč.

Brick je dejal: »Zdravo!« na način, ki je človeka prepričal, da ga srečanje ni iznenadilo. Odzdravili smo, Brick pa si je slekel usnjen jopič in dejal: »Kaj je danes novega?«

»Oropali bomo Brinka,« sem dejal. »Ce bo prenehalo deževati, namreč.«

»Lepo.« Skomignil je proti oknom in dežju za njimi. »Dobra junijska zamisel.« Stopil je proti kaminu in Guy je vstal, mu odstopil svoj naslonjač ter sedel na pod poleg kamina nasproti mene.

Vzdušje v sobi se je vidno spremenilo. Guy je dejal: »Seznani ga s stvarjo, Jerry.« Zatem je odločno namignil Bricku: »Zgodba je dobra, všeč ti bo.«

Jerry je nadaljeval pripovedovanje in ponovil svojo zgodbo. Vendar sem opazil, da je pazljiveje izbiral stavke, malce bolj gorečno, da bi pritegnil Brieka.

Samega sebe sem prav tako zalotil, kako zrem v Brieka namesto v Jerryja, da bi videl, če ga je zgodba prevzela.

Brick je bil starejši od nas — imel je dvaindvajset let. Izstopil je iz šole že pred leti, se potem vrnil, bil starešina v šoli in nekakšna živa legenda internata. Nekdo je igral na mestu krilca v največjem šolskem nogometnem klubu in bil njegov edini član v šoli, čeprav ni že dalj časa aktivno nastopal. Zdaj je sedel z odpetimi rokavci. Bil je visok, mišičast, zelo kosmat možki in zraven njega smo bili vsi ostali kakor dečki. Ni bil stasitejši od Jerryja, toda tehtal je dve sto pet funtov in zdaj, ko si je pričel zavihovati rokave, sem lahko videl njegove podlakti, poraščene z bratovščinskimi dlakami. Bile so iste barve kakor njegovi lasje in rdečkasta, hrpava koža, po kateri je dobil svoj šaljivi vzdevek. Prepričan sem bil, da se bo v prihodnjih petih letih zredil; že zdaj je bil videti kakor oguljen in umazan poldolarski kovanec. Zdaj, ko je strmel v Jerryja, je bila v njegovem obrazu nekakšna preteča lepota in strogost. Čiste rdečkaste črvi so rastle na košatih nadočnicah. Njegove čeljusti so bile močne in povsem oglate. Rdečkastorjave oči so bile izredno velike in zdaj so — kakor že tolikokrat — izražavale prikupno hitrost.

Jerry je nadaljeval: »Ves ta čas so oni trije fantje počenjali karkoli tam okrog. Tisti s teniškega igrišča je vsak dan, ko je odhajal, šel mimo vhoda na dvorišče. Videči je bilo, da se dolgočasi, toda v duhu je točno izračunaval, koliko časa potrebuje, da pride do vhoda. Ledar je stopil s svojega podnožja in šel do mesta, kjer se je običajno ustavljal tovarnjak. Počenjal je isto kakor prvi.«

In tako je nekega dne, ko je pripeljal tovarnjak, možak s teniškega igrišča odsotno stopal po ulici, sladoledar je s svojim vozičkom stal pri vhodu na dvorišče, kakor je storil že večkrat, prodajalec ledu pa je s cigareto v ustih pravkar skočil na dvorišče.

Jerry se je zadovoljno namuznil. »Pokimal je in onadva sta mu odkimala, toda stražnik temu ni posvetil nikakršne pozornosti. S samokresom v roki je stal pripravljen, da bi dočakal napadalec, ki pa jih še nikoli ni bilo. Odprl je vrata in zanihal z nogami, da bi zlezal ven. S pogledom je preletel dvorišče in tudi prodajalca ledu. In prav v tem trenutku, dve ali tri sekunde zatem, ko so se odprla vrata, je stal prodajalec ledu že za stražnikom in ga s samokresom krepko dregnil v trebuh.«

Jerry se je z zvitiimi koleni zadovoljno pozibaval na svojem stolu. »Odvzel je stražniku samokres, vtem pa je mož s teniškega igrišča že nameril svojega na voznika. Ni jima preostalo drugega, kot da sta zlezla z avtomobila z rokami, sklenjenimi na tilniku. Odšli so okoli avtomobila in prodajalec ledu je potrkal na vrata, tako kot je nešteto krat videl storiti voznika. Sladoledar je iz dvokolice potegnil brzostrelko in jo držal pripravljeno za vsak primer.«

Zadnja vrata so se odprla in možakar v notranjščini je zagledal pred nosom samokres. Dvignil je roke, zakaj nihče ni pričakoval kaj takega. Moral je odpreti omaro v tovarnjaku. Sladoledar je pazil na stražnike, njegova partnerja pa sta zlezla v tovarnjak in odnesla za pol milijona v sno-piše zavrtih bankovcev v sladoledarsko dvokolico. Odpeljala sta dvokolico na ulico in jo z vsem skupaj vrgla v avtomobil, ki je stal tamkaj. Zatrebala sta sladoledarju, ki ju je ščitil na dvorišču, ta se je obrnil, stekel k avtomobilu in že jih ni bilo več.

Čez šestdeset minut je bil že povsod preplah in polovica vseh policijskih patrolnih avtomobilov v Brooklynu je bila na lovu po vsem okraju. Okraj teži na polotoku in tam sta le dva mesteva in nekaj ulic, po katerih bi lahko ušli. Palčelja je zadržala vsa ta mesta in preiskala vsako sumljivo vozilo. Vendar fantje niso izkoristili nobenega izmed omenjenih mestov ali ulic.

(Dalje prihodnjič)

Pojoča golša

To je zgodba kongbujja, to se pravi, moža z golšo. Resda je imel golšo, toda sicer je bil lepo raščen in je tudi zelo lepo pel. Rad je prepeval in tako si je vsak večer pel v tolažbo zaradi svoje žalostne usode, da ima golšo.

Ko je neke oblačne noči pel ob mrmrajočem potoku svoje pesmi, so se od nekod nenadoma vzeli trije palčki, ki jih dotlej še nikoli ni

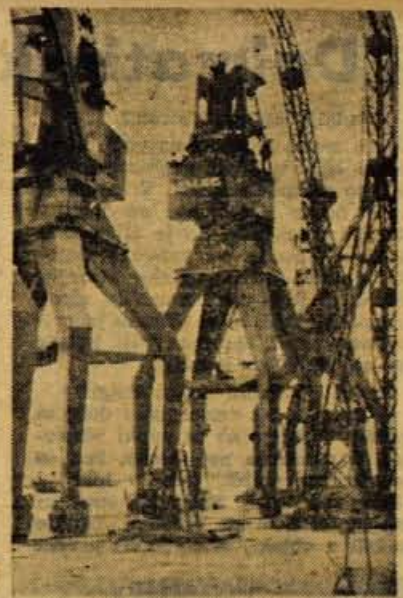
prav je vedel, da je sila pohlepen možakar.

Tri dolge noči je lakomni človek z golšo pel na tistem mestu in tretjo oblačno noč so res prišli palčki in ga

vprašali, od kod ima tako lep glas. »Brez dvoma mi dela golša moj glas tako zveneti!«

»Aha, pa ga imamo capina, ki nas je tako grdo opeharil!« so zakričali palčki. Pograbil so ga za vrat in pritaknili njegovi golši nekdanjega kongbujja, tako da se je moral vrniti domov z dvema golšama.

(Korejska pravljica)

Umetniki postajajo neobhodni pripomoček tehnik, ki zamenjuje narporno delo

bil videti. Nekaj časa so ga poslušali, potem pa so ga vprašali, od kod ima tako lep glas.

»Kaj mi, da mi moja golša dela, da mi glas tako lepo zveni.«

»To smo mislili tudi mi!« so vzkljubili palčki in si golšo dobro ogledali od vseh strani. »Tisoč vrec dobrega riža ti damo zanj,« so dejali. Kongbu je pristal. »Lahko si jo vzamete,« je dejal ves vesel.

»Daj je bil lep in še bogat povrh. Vso vas je povabil na gostijo in vsi so se veselili z njim vred. Pa je prišel k njemu drug golšasti človek in ga povprašal, kje je pel in kaj je pel. Tudi on bi namreč rad zamenjal svojo golšo za tisoč vrec riža. Brez pomisleka mu je nekdanji kongbu povedal kako in kaj, vse do potankosti, če-

Skopuh in revež

Skopuh je izgubil na cesti mošnjo denarja. Pred cerkvijo je dal oznani, da bo dal tistemu, ki mu prinese njegov denar, eno četrtino od izgubljene vse. Pošten siromak je prišel k njemu in mu hotel izročiti najdeni denar. Hotel pa je imeti obljubljeni četrtino vnaprej.

Skopuh je pregledal denar in ga preštel. Bilo mu je žal obljubljene nagrade. Zato reče: »Sto novcev manjša, ti si jih vzel in zato ti ne dam nič napljinine.«

Siromak pa mu ni hotel izročiti denarja, rekel je: »Bo že sodnik odločil ali mi pripada obljubljena vsota ali ne. Jaz sem pošteno hotel vrniti ves denar.«

Drugi dan sta šla oba na sodnijo. Sodnik je rekel siromaku: »Ta denar ni skopuhov, ker je on izgubil sto zlatnikov več v mošnji. Ta denar je izgubil nekdo drugi. Nesi ga domov in ga čuvaj, dokler se ne najde oni, ki ga je izgubil.«

mladi vedež

Strelodovod: Med nevihto podi veter po nebu mogočne oblake, v katerih se nabira elektrika. Kadar se v oblaku nabere prevelika množina elektrike, preskoči ta na drug oblak ali na zemljo. Pri tem se pokaže močna električna iskra v obliki bliska. Blisku sledi oglušujoč grom.

Tisočletne izkušnje so pokazale, da trešči najraje v zvonike, dimnike in v visoka drevesa. Tudi kolesar, pešec ali konj na povsem ravnem svetu je precejšnja vaba za strela. Če nas torej nevihta zaloti na ravnem polju, kjer daleč naokrog ni nobenega zaklonišča, se obvarujemo pred strela tako, da se plosko uležemo na tla.

Stavbe ali ladje varuje pred strela strelodovod. Dandanes grade palčaste in mrežaste strelovode. Na vrhu dimnika ali na najvišji točki slemena postavijo močno jeličeno palico, ki ima na zgornjem koncu več osti. Od osti speljejo globoko v zemljo precej debelo bakreno žico. Takšni so palčasti strelodovodi. Mrežaste strelovode, ki stavbe najbolj zanesljivo obvarujejo strele, sestavlja več kratkih kovinskih osti na dimnikih ali slemenih.

Prvi strelodovod je izumil ameriški znanstvenik Benjamin Franklin.

Nadradne uganke

Ko skočiš v travici za njo, za dolgo ugrabiš jo nogo. Krpan drugačno je imel, na ramo si jo je zadel.

Kroži, jadra preko mest, ni mu treba gladkih cest. Nad gorami in vodo — lahka krila vas neso.

Kolesar res nima ta voziček, ne vleče konj ga ne voliček. Samo navzdol gre, nikdar v breg, nanj sedeš, ko zapade sneg.

Res da hodil ni v tovarno: v kotih, kjer je najbolj varno, tke in prede tanke mreže, z njimi zid in cvet prepreže.

Pravilne odgovore bomo nagradili. Izrečani dobitnik s pravilnimi odgovori bo dobil denarno nagrado 500 dinarjev. Odgovore pošljite na naslov uredništva z označbo »Mlača rasti«.

Počitnice so se začele, sneg je pa zginil še preden smo razvili film. Takšne vremenske prilike res ne obetajo otrokom, da bodo našli v letošnji smuhaski zimi kaj razvedrila na snegu

„Dalmatinski ubežniki“

(Nadaljevanje s 1. strani)

sunkih treslo kot šiba na vodi. Morje je bilo v hipu razburkano in hiše so se začele rušiti. V tej zmedeni ni nihče vedel, kaj se dogaja. Starejši so mislili, da je blizu sodni dan. Ljudje so različno dojemali moč potresa. Neka starejša ženska si je s prsti zamašila ušesa in kričala okoli hiše: „Komu je prišlo na pamet, da nam ruši hiše?“ Psi so lajali kot ponoči.

So bili potresni sunki dolgi?

— Prvi je bil razmeroma dolg in močan. Pozneje so se sunki ponavljali v razdobju pet minut. Bill so neprimerno slabši, toda v hiše ni nihče več upal. Preživeli smo tri dni in tri noči na prostem. Ljudje so bili v obleki, ki so jo ob prvem

potresnem sunku imeli na sebi. Ne-katere je potres zalotil v postelji. Ti so pribežali iz hiš v spalnih srajcah.

Kako ste premagovali težke ure?

V pogovor se je vpletla tudi Valerija Curin, ki je v Skofjo Loko odpotovala z 9 mesecev starim sinom.

— Tri noči nismo zatisnili oči. Matere z otroki smo dobile zatočišče, dokler nas niso evakuirali z ladjami vojne mornarice. Iz Splita smo z vlakom odpotovali v Slovenijo. Povsod so nas ljudje sprejeli z odprtimi rokami.

Pripovedovali so, da so njihovi živci še vedno razrahljani in pod visoko napetostjo, čeprav se v naših krajih dobro počutijo. Razmere so jih prisilile, da so se morale ločiti od svojih mož in to jih skrbi. Pomirjajo jih vesti, da so potresni sunki oslabei.

Valerija Curin s svojim devetmesečnim sinom

Strankarski zakon

Sved Bertil Elgstedt je socialni demokrat in predsednik mestnega sveta v mestecu Sala na Švedskem. Njegov največji politični nasprotnik v mestnem svetu je njegova žena Stina Elgstedt — konservativka po prepričanju. Na Švedskem je to edini primer, da bi si mož in žena tako odločno skočila v lase v političnih prepirih. Povprašali so zakoneca, kako različna politična pripadnost vpliva na zakonsko življenje.

„Politika z zakonskim življenjem nima nič skupnega,“ sta oba zakonca odgovorila v en glas. „Midva se v vseh vprašanih ujemava, razen v političnih. V ljubezni se ne ravnamo po politiki, zato lahko premagujemo tudi strankarske ovire.“

Morda bi državniki velesil našli v tem primeru političnega sožitja koristen zgled.

Afriško drevo

KARL NECHER NE MARA BETONA

(Nadaljevanje z 2. strani)

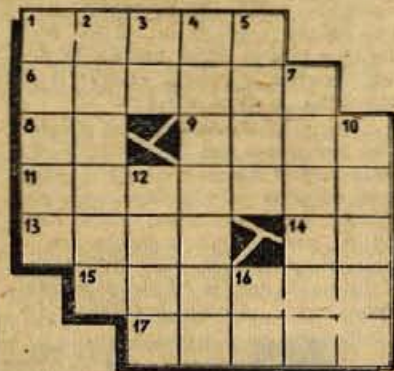
V teh tovarnah izdelajo vsak mesec 12.000 do 15.000 vozil. Povpraševanja na trgu še vedno ne morejo zadovoljiti. Kdorkoli si želi vozila, mora čakati.

„Torej, če se vrnete,“ je ponovil nekdanji Slavonec. Toda jaz si tega nisem želel. Kljub svetlečemu laku je bilo vse tako proketo klavrnno.

Samo dan kasneje sem na velikem televizijskem stolpu srečal tri mlade Egipčanke. Prišle so semkaj podobno kakor jaz. Samo za hip, da spoznajo deželo. Sedli smo v restavracijo in govorili. Ni bilo daleč od kairskega sestanka! Pripovedoval sem jim o svojih srečanjih s sve-

tom tukaj. Povedale so mi, da potujejo čez nekaj dni v Heidelberg. In čez nekaj dni smo se tam tudi srečali. Svet postaja tako majhen.

Križanka št. 3

Vodoravno: 1. močvirna ptica; 6. livanski izdelek; 8. začetnici slovenskega pisatelja (Visočka kronika); 9. vrsta žabe; 11. roženina; 13. grški bog vojne; 14. kemični simbol za litij; 15. prebivalec stare azijske države; 17. borišče v cirkusu.

Navpično: 1. fotografija; 2. črka; 3. samoglasnik in soglasnik; 4. voljak v oklepu; 5. francoski pisatelj; 7. delaven, spreten; 10. žensko ime; 12. del fitnega klasa; 16. kvartaški izraz.

REŠITEV KRIŽANKE ŠT. 1

Vodoravno: 1. etiketa, 8. minaret, 9. ar, 10. Nora, 11. kos, 12. Iran, 14. Ra, 16. soliter, 18. tvarina.

Navpično: 1. Ema, 2. tir, 3. in, 4. kanonir, 5. Eros, 6. ter, 7. ata, 11. Kala, 12. Ist, 13. rov, 14. Ren, 15. ara, 17. ti.

REŠITEV KRIŽANKE ŠT. 2

Vodoravno: 1. Samobor, 8. enakost, 9. tako, 10. ti, 11. mapa, 14. oaza, 16. al, 18. voda, 20. minaret, 22. opomina; navpično: 1. set, 2. Anam, 3. makao, 4. okopavam, 5. bo, 6. ost, 7. rtič, 12. Azori, 13. samo, 15. Aden, 17. LIP, 19. ata, 21. no.

Anglež na kontinentu

Znani angleški humorist, ki je po rodu Madžar, George Mikesh piše o razlikah med Angleži in Evropejci. Njegova ocena angleškega življenja in razlike, ki bodo nastale s pristopom Velike Britanije k Skupnemu trgu so tako tehtne, da jih mnogi Angleži ne bodo mogli zakriti.

Prometne težave bodo Angleže spravile ob živce. Mi imamo ministre, ki stalno govorijo o cestah, Evropejci pa imajo ministre, ki jih gradijo. Ne bi želel ocenjevati, kateri sistem je boljši: razlika pa je vendar občutna. Bruselj, mesto z 1.300.000 prebivalci ima mrežo cest o kateri tskaj na otoku nihče ne sanja. Nemčija bo kmalu imela 3.000 milj cest, mi pa bomo mogoče nekega dne imeli 300 milj.

Za Evropo je avtomobil sredstvo, da se iz nekega kraja pride hitro v drugi kraj. Ne pretiravam, če kontinentalci uporabljajo vozila kot prometno sredstvo. Za Britance je avtomobil posledica meščanskih pravic in osebne svobode. V večini držav na evropskem kopnu vas policija kaznuje za prometni prekršek pri priči. Bodisi, da ste nepravilno parkirali, pretiravali v hitrosti ali pa niste upoštevali semaforjev. V Ve-

liki Britaniji vsi ti primeri gredo najprej v tovarno pravice na pre-

delavo, skratka na sodišče, kar je tesno povezano s svobodo ljudi: zakaj v času, ko je policija na sodišču zaposlena z dajanjem izjav so ljudje na cesti popolno svobodni.

Ceprav motorizacija v Veliki Britaniji ni zgradila cest je pa vendarle uspela zagotoviti neke osebne pravice: prost prehod čez cesto za pešce na mestih, ki so za to označeni ali niso označeni.

Na križiščih, ko se prižge rdeča luč, nemški pešec ne bi prečkal ceste za vse na svetu. Na običajnih prehodih brez semaforja prečka cesto s strahom, ker dobro ve, da vozniki ne bi zaustavili vozila zaradi njega.

V Angliji vozniki uživajo v ustavljanju avtomobilov, pešci pa uživajo v počasnih sprehodih preko prometnih ulic. Človek na prehodu za pešce ni samo bitje, ki prečka ulico, temveč hkrati Britanec z vsemi človeškimi in državljanskimi pravicami. Hodi počasi z dostojanstvom akademskega in meščanskega ugleda: vsak pešec na prehodu je individualna osebnost s karakterističnimi črtami. Njegov obraz je zadovoljen in čisto dviga roko, da bi zaustavil promet. Včasih dobimo vtis, da ima v roki »Magnu cartae«.